

SESSIÓ INAUGURAL

El dia 30 d'octubre de 1996, a les set del vespre, s'inaugurà oficialment el Quinzè Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana. L'acte tingué lloc a l'Aula Magna de la Universitat de Lleida. Presidits per l'Honorable Sr. Xavier Pomés, conseller de Governació de la Generalitat de Catalunya, seien a la mesa presidencial els senyors Josep M. Tamarit, secretari general de la Universitat de Lleida; Antoni Siurana, paer en cap de l'Ajuntament de Lleida; Josep M. Goicoechea, ministre de Sanitat del Govern Andorrà; Ricard Guerrero, president del Congrés; Josep Pifarré, president del Comitè Local del Congrés; Nicolau Spiritu, vicepresident del Congrés, en representació de l'Alguer; Francesc Vidal, delegat territorial de la Generalitat a Lleida; i Josep Santamaria,

Inauguració del Quinzè Congrés. Aula Magna de l'edifici central de la Universitat de Lleida, 30 d'octubre de 1996.

delegat territorial del Departament de Sanitat i Seguretat Social, Generalitat de Catalunya, a Lleida.

L'Honorable Sr. XAVIER POMÉS, després de donar la benvinguda als assistents i destacar la importància dels Congressos en el context de la cultura i la ciència, donà la paraula al president del Congrés, RICARD GUERRERO, el qual agraií l'assistència de les autoritats i representants a la mesa presidencial, donà la benvinguda a tots els assistents i els adreça el següent parlament:

DISCURS DEL PRESIDENT DEL QUINZÈ CONGRÉS

Honorable Senyor Conseller de la Generalitat de Catalunya, digníssimes autoritats, benvolguts companys de la Comissió Organitzadora, del Comitè Científic i del Comitè Local, senyores i senyors:

És per a mi un plaer que la quinzena edició del Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana tingui lloc a la Universitat de Lleida. I això, per diversos motius. Lleida és una ciutat amb unes arrels històriques que remunten a la lltirada dels ilergets, valent poble iber que habità aquesta plana des del segle vi aC i que bastí el nucli habitat més important a la Roca Sobirana. Una ciutat que des d'aleshores ha marcat fites en la nostra història: escenari d'una batalla — el 49 aC—, descrita per Juli Cesar en els seus *Commentarium de Bello Civili*, i que fou decisiva per al futur de l'Imperi Romà; alliberada de la dominació sarraïna el 1149 per les tropes de Ramon Berenguer IV de Barcelona i d'Ermengol VI d'Urgell; sotmesa primerament a un règim foral, segons la Carta de Poblament atorgada pel Comte de Barcelona el 1150, i, des del 1264 a 1717, per la Paeria, creada per Jaume I; seu, el 1214, de les primeres Corts Generals de Catalunya. Una ciutat que aquest segle, i especialment des de la recuperació de les institucions democràtiques, ha tornat a ésser aquell nucli puixant de la Terra Ferma que fou en el passat. A més —no ho he esmentat en el brevíssim repàs a la història de la ciutat, perquè crec que cal fer-ne un comentari a part—, Lleida fou la seu de la primera universitat de la Corona d'Aragó. La universitat que enguany acull el nostre Congrés. Quan la ciutat es trobava immersa en ple esplendor medieval, un privilegi signat l'1 de setembre de 1300 per Jaume II atorgà a Lleida l'Estudi General, que fou centre d'estudis superiors fins al 1717, en què la ciutat fou desproveïda, entre d'altres privilegis, també de la seva universitat. Han hagut de passar més de 250 anys perquè Lleida recuperés, el 1968, l'Estudi General, integrat a la Universitat de Barcelona fins al 1990, any en què, deslligat d'aquell centre, passa a ser la Universitat de Lleida actual. Des dels primers temps, la medicina fou present a l'Estudi General; els seus estudis tenen les seves arrels en l'Escola Mèdica de Montpeller, on s'havien format el canonge Vilalta i Arnau de Vilanova. El segell de l'Estudi General, que heu pogut veure en pujar les escales d'aquest edifici, recorda al visitant l'origen d'aquesta universitat, que enguany inicia les festes de commemoració del setè centenari de la seva fundació. El Congrés vol sumar-se a aquesta

celebració i vol rememorar la recuperació dels estudis de medicina. Amb aquest motiu, hem preparat una placa commemorativa que el proper dia dos de novembre, dissabte, serà descoberta a la Facultat de Medicina en presència de les autoritats. Esteu tots convidats a aquest acte, per a nosaltres tan entrançable. Aquesta placa farà costat a una altra amb què el Cinquè Congrés, celebrat en aquesta ciutat el 1923, recordà que Lleida havia tingut la facultat de medicina més antiga de la Corona d'Aragó. Aleshores la placa es col·locà al carrer de Cavallers, on havia estat el primer Estudi General.

Em referiré ara al Congrés que avui inaugurem. Com molts de vosaltres sabeu, els Congressos de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana tenen una història que remunta al 1913, en què se'n féu la primera edició, convocada per l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques de Catalunya. El 1914 es constituí l'Associació General de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana, que s'encarregà de l'organització dels Congressos fins a la seva més llarga interrupció, que durà quaranta anys. El 25 de setembre de 1937, a les 18 hores, es reuní per darrera vegada la Junta Directiva d'aquella entitat. Per causa de les circumstàncies que travessava el nostre país, l'assistència a aquella reunió fou molt reduïda: Benet Oliver i Rodés, Ramon Torres i Carreras, Trias i Maxenchs, i Salvador Vives Casajuana. S'ha conservat l'esborrany de l'acta mecanoscrita d'aquella reunió, que mai no es passà al llibre d'actes corresponent. Malgrat l'estat de guerra que hom vivia a Catalunya, i a la resta de terres de parla catalana de l'estat espanyol, la reunió intentava tenir un caire de normalitat. Hom donà excusa de la no assistència d'un membre de l'Associació; hom llegí i aprovà l'acta de la reunió anterior; hom explicà que el Llibre de Ponències de l'anterior Congrés havia estat distribuït durant el mes d'octubre anterior; hom comentà i aprovà la situació econòmica —amb un ròssec favorable de 8996,76 pessetes—; hom admeté tres nous socis i hom esmentà les baixes hagudes des de la darrera reunió, tretze de les quals ho foren per defunció. Tot i el caire de normalitat que els assistents a la reunió —o qui en redactà l'acta— intentaren donar-li, les circumstàncies tràgiques del moment hi feren cap en algun moment. D'una banda, les excuses del secretari general per la no celebració de cap reunió des del 14 de juliol de l'any anterior, 1936, al·legant que el principal motiu havia estat «les circumstàncies per les quals travessa el nostre país, i la manca d'assumptes d' excepcional importància». De l'altra, els comentaris sobre el següent Congrés —el Desè—, que hauria de celebrar-se a València «malgrat les circumstàncies actuals», perquè no fer-lo «significaria una anormalitat com la soferta entre els anys 1923 al 1930», en què els Congressos de Metges de Llengua Catalana no s'havien pogut celebrar en trobar-se el país sotmès a una dictadura, la del general Primo de Rivera, que intentà anorrear la nostra llengua i la nostra cultura.

Com molts de vosaltres sabeu, el Desè Congrés no es féu el 1938, com corresponia, ni a València, com s'havia decidit. Quaranta anys hagueren de transcórrer fins a la seva celebració, a Perpinyà, el 1976. L'ànima de la represa

d'aquestes trobades fou una persona que malauradament no és ja entre nosaltres, i a la qual volem retre homenatge en aquest Quinzè Congrés. Em refereixo, naturalment, a Josep Alsina i Bofill, el mestre; i «l'exemple», segons l'apel·latiu tan encertat que Oriol Casassas li ha donat en el títol del llibre que recull la vida i l'obra d'un apassionat nacionalista català, com ell mateix es declarava, tot afegint que era un apassionat pel seu país i que, del seu país, el que més l'apassionava era la llengua.

El 16 de juny de 1975 el Dr. Alsina i Bofill rebia una carta molt emotiva. L'enviava el Sr. Manuel Criado Antona, mort el 1994, el qual li lliurà al mateix temps el llibre d'actes de l'Associació General de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana, que havia conservat —çò que vol dir amagat— durant molts anys.

Val la pena de llegir la carta:

Barcelona, 16 de juny 1975

Sr. Dr. J. Alsina Bofill

President de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques, Ciutat

Distingit Dr.,

D'acord amb la conversa telefònica que he tingut el gust de tenir amb V. aquest matí, m'és molt grat fer entrega a aquesta Acadèmia de Ciències Mèdiques de la seva digna Presidència del Llibre d'Actes de la desapareguda «Associació General de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana», i del que fins ara he estat dipositari per haver-m'ho demanat el Dr. Salvador Vives Casajuana (a. c. s.), amb l'encàrrec que si algun dia creia adient fer-ho, fos entregat a qui pogués fer-ne un ús adequat a allò que representava l'Associació.

Sincerament crec que aquest és el millor destí que puc donar a dit Llibre, i amb el prec que vulguin fer-me un acús de rebut del mateix, i a la seva disposició per qualsevol data que creguin necessària em plau aprofitar l'avinentesa per a restar afm. s. s.

s/. Manuel Criado Antona

L'any següent, a Perpinyà, tenia lloc el Desè Congrés, després d'una interrupció de quaranta anys.

En el parlament d'inauguració del Desè Congrés, Alsina i Bofill féu especial esment a la llengua, que és el principal nexa entre els assistents a aquestes trobades. Deixeu-me que us recordi les paraules que ell pronuncià en aquella ocasió:

«L'apel·lació de "llengua catalana" vol dir ni més ni menys que hi són cridats i esperats els metges i altres biòlegs de tots els països catalans. Aquests països no tenen configurada una circumscripció política ni administrativa. Queda la llengua com a únic vincle; vincle que essent només espiritual és més lax i més entranyable que qualsevol altre. I, malgrat el que pugui aparentar, menys exclusiu. Perquè tant o més que els catalanoparlants de naixença, hi seran ben rebuts i escoltats els que

en són d'adopció. Si la llengua catalana en llavis dels catalans és obligada perquè és la nostra, en llavis dels que no en són, ni que sigui premiosa, cobra una més alta significació i estima perquè és llavors la de la compenetració i de l'afecte.»

Aquestes paraules són especialment entranyables per a mi, català d'adopció, que m'he sentit tan ben rebut i escoltat en aquesta terra, en la qual la llengua —el català— ha estat, com deia Alsina, la de la compenetració i de l'afecte.

De Josep Alsina i Bofill, us parlarà en aquest Congrés Oriol Casassas, en la sessió de clausura. També us parlarà d'un altre home que, sense ser metge ni biòleg, tingué un gran protagonisme en un dels nostres Congressos. Em refereixo a Eduard Fontserè que, en el Setè Congrés, celebrat a Ciutat de Mallorca el 1932, organitzà una ponència sobre climatologia. En el nostre Llibre de Ponències hem reproduït un opuscle escrit per Fontserè entre 1966 i 1968 —quan s'apropava ja al segle de vida!— dedicat especialment als estudiants. Atès el paper destacat que les noves generacions tenen en el Quinzè Congrés —representen un terç de les inscripcions— hem volgut honorar la memòria de Fontserè posant a l'abast dels joves un text que dedicà a ells i elles, que parla d'uns problemes que segueixen essent d'actualitat i que reflecteix la lucidesa de pensament del seu autor. Alguns dels comentaris sobre la universitat que Fontserè féu fa quasi vint anys podrien haver estat escrits avui dia. Perquè, malauradament, els professors actuals també solen actuar «com si la seva assignatura fos l'únic objecte de l'ensenyament», encara que, com aleshores, no manquin els qui «amb la seva voluntat han superat els monocromatismes de la tasca que tenien encarregada». I, malauradament, també avui «la tasca de la vida universitària no ha anat gaire més enllà de l'aprendre una carrera». Jo diria que fins i tot aquest darrer aspecte està més accentuat en l'actualitat. Amb els programes tan atapeïts que tenen els nostres estudiants, amb nombroses assignatures i pràctiques que els ocupen moltes hores diàries, la participació en activitats complementàries—d'altra banda molt més útils i interessants per a la seva formació que la majoria de classes a les quals es veuen obligats a assistir— esdevé més i més difícil.

En la introducció al Llibre de Ponències he esmentat Miquel A. Fargas i Roca, president del Primer Congrés. En el seu parlament introductor a aquell esdeveniment, i fent referència al naixement d'aquestes trobades que fan servir la llengua catalana com a llengua de difusió de la ciència, Fargas digué que havia estat possible gràcies a l'amor, generositat i laboriositat d'un estol de joves embaumats d'aquestes virtuts. Com ja he comentat, el «nadó» del 1913 ha complert ja vuitanta-tres anys, i malgrat que hagi patit un parell de malalties —una d'elles molt greu—, ara per ara sembla gaudir de bona salut. Tanmateix, cal que estiguem amatents; la malaltia podria ressorgir en qualsevol moment i qui sap si no ens veuríem repetint una altra vegada les paraules de Raimon, «quan creus que tot s'acaba, torna a començar».

Deixeu que em refereixi de nou al parlament introductor del Congrés de Perpinyà. Alsina i Bofill, el gran absent d'aquest Quinzè Congrés —absent físicament, perquè la seva memòria plana sobre la nostra trobada i és ben present entre tots aquells que el coneguèrem—, en aquella ocasió digué referint-se al Novè Congrés, que havia tingut lloc el 1936: «Els qui, pels anys que duem a coll vàrem poder participar-hi...». Ara podríem repetir les mateixes paraules referides a aquell Congrés i el que va representar. Quan se celebrà el congrés de la represa a Perpinyà, molts dels congressistes més joves que avui són aquí encara no havien nascut. Els qui «pels anys que duem a coll, vàrem poder participar-hi» vàrem ser testimonis d'excepció d'un esdeveniment històric, que significava molt més que la represa d'una activitat interrompuda durant quaranta anys.

En la documentació que heu rebut, hi ha un programa del Congrés. Les activitats s'ajustaran força al contingut d'aquests fulls. Tanmateix, el programa anirà bastint-se a mesura que es desenvolupi el Congrés. Sou vosaltres qui el fareu. I el Llibre d'Actes serà la publicació que presenti el programa definitiu.

El nombre actual de professionals de les ciències de la vida i de la salut supera amb escreix el nombre total de persones que s'han dedicat a aquestes professions al llarg de la història de la humanitat. Les dades demogràfiques ens indiquen que la majoria de la població mundial té actualment menys de trenta anys. No seria gens estrany, doncs, que una gran part dels lectors d'aquest llibre sigui la primera vegada que entra en contacte amb un Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana (CMBLC). Una altra part possiblement en tingui una idea, per haver-ne sentit parlar a companys i professors. També hi haurà persones que hagin participat en algunes de les edicions anteriors dels Congressos de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana, i ja hi estiguin familiaritzades. Finalment, només una minoria haurà estat testimoni —a Perpinyà, el 1976— de la represa d'aquesta activitat, després d'una pausa forçada de quaranta anys. Per tant, no creiem que sigui balder explicar molt breument que representen els Congressos de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana.

Els Congressos de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana són una iniciativa científica d'alt contingut cívic, establerta amb criteris d'unitat lingüística, que convoca periòdicament professionals i estudiants de totes les ciències de la vida i de la salut. En les diferents activitats dels congressos participen —a més de metges i biòlegs—, farmacèutics, professionals d'infermeria, bioquímics, psicòlegs, veterinaris, enginyers, ambientalistes, tècnics en alimentació i de molts altres camps de les ciències de la vida. Les entitats convocants dels Congressos són l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears, la Societat Catalana de Biologia, Acció Cultural del País Valencià i la Societat Andorrana de Ciències. En el cas concret del Congrés que dona motiu a aquest Llibre de Ponències (el Quinzè), s'hi ha afegit la Universitat de València, cosa especialment significativa en les circumstàncies difícils que travessa el català en determinats sectors de la societat valenciana.

El poeta valencià Martí Domínguez escriví uns versos que semblen descriure el nostre pòster. Deixeu-me que prengui el llibre:

Roiinat el tronc, rebrots tendríssims cries;
si enllosaren la terra, brotaries
per les mateixes juntes... i en pocs dies
les lloses més pesentes alçaries.

Els Congressos de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana tenen unes característiques pròpies que els diferencien de la majoria de reunions científiques que se celebren periòdicament. Per una part, són un punt de trobada de professionals i estudiants que treballen en àmbits molt diversos de la ciència, però que comparteixen una mateixa llengua i una mateixa cultura. A més, són congressos pluridisciplinaris, en què hom posa al dia els coneixements dels assistents, defugint de la compartimentació típica de les trobades científiques especialitzades.

Els Congressos de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana constitueixen una empresa científica que ha reprès l'activitat desenvolupada des del seu inici i s'ha actualitzat amb el pas del temps i dels avenços científics i tecnològics. Com en tota empresa científica, l'èxit d'aquestes trobades respon a la coincidència de quatre factors que són complementaris. Per una banda, l'element humà: un grup de persones interessades i disposades a participar amb entusiasme en una empresa comuna. En aquestes condicions, el treball en equip provoca un fenomen de sinergisme, que repercuteix molt positivament en els resultats. A més, com en qualsevol empresa, es necessiten uns recursos econòmics que permetin desenvolupar el projecte. El problema és que, amb algunes excepcions, la gent interessada per la ciència no acostuma a disposar de força diners, ni sol conèixer els mecanismes per aconseguir-los. Tanmateix, aquest és un factor que pot suplir-se amb una bona dosi d'imaginació, d'esforç, i de sobrietat. També és indispensable el rigor, l'exactitud extrema que ha d'acompanyar un projecte científic per tal que la iniciativa no es desvii per camins erronis. Finalment, cal disposar dels mitjans de comunicació adients, per poder fer conèixer la consecució dels objectius al màxim nombre de persones interessades. Hom no pot parlar de resultats, si el desenvolupament de la tasca realitzada no té transcendència més enllà dels medis on s'ha produït. Amb motiu del Quinzè Congrés s'han publicat diversos llibres que deixaran constància de la tasca feta i dels objectius assolits.

El món de la medicina s'enfronta, al llindar del segle XXI, amb una societat que està experimentant una transformació espectacular. L'economia, l'agricultura i la ramaderia, les comunicacions, l'ensenyament, la demografia, les estructures familiars i de govern són alguns dels factors que defineixen una societat, i que més s'han vist afectats pels canvis contemporanis. El Quinzè Congrés serà un fòrum de discussió on es tractaran diversos aspectes d'aquesta nova època, plena d'esperances alhora que d'incerteses. I ho farà des de dos

vessants, un estrictament científic, i un altre de social, recollits en les seves dues ponències: «Genètica, salut i medi ambient» i «Formació: un repte de futur que està present ara».

El 1976, quan es repregué la celebració dels Congressos, la genètica molecular era encara a les beceroles. Feia pocs anys que hom havia començat a emprar el DNA recombinant, i s'entrellucava el gran futur que esperava a aquest camp de la biologia, com també els grans problemes que podia causar i que ja havien estat presents en la reunió que els principals especialistes de l'època tingueren a Aislomar, el 1975. La moderna biotecnologia iniciava la carrera imparabile, que ha tingut un punt culminant amb la descoberta, durant la dècada dels vuitanta, de la reacció en cadena de la polimerasa, la PCR. Molts dels problemes ètics que sorgiren durant els anys setanta, no sols no han estat solucionats, sinó que se n'han plantejat altres de nous a mesura que augmentaven les aplicacions de les noves tecnologies. Són moltes les veus que s'alcen contra la manipulació de la matèria viva, tema, per cert, que es va tractar en la primera ponència del Tretzè Congrés, a Andorra. Aquestes veus només contemplen els aspectes negatius, temoroses potser que les imatges d'una societat que el 1932 Aldous Huxley imaginà per al seu *Brave New World* puguin esdevenir realitat en un futur no gaire llunyà.

El camp de la comunicació també ha experimentat profunds canvis des de 1976. Els ordinadors personals, eina bàsica per a molts sistemes de comunicació, començaren a proliferar a partir de l'estiu de 1979. La gran transformació, però, s'ha esdevingut en els darrers vuit o deu anys. Fins al 1988, any del Tretzè Congrés, les gestions de comunicació entre els membres del comitè organitzador s'havien fet bàsicament per correu. El 1988, les universitats començaven a disposar d'una nova eina que accelerava enormement la comunicació escrita: la «transmissió de documents enviats per facsímil» —o bé, per ser més breus, el fax—. Però sovint n'hi havia solament un aparell a cada centre i no resultava massa accessible. El 1992, any de celebració del Catorzè Congrés, a Ciutat de Mallorca, el fax ja era una eina corrent de comunicació, que es trobava en els departaments universitaris, hospitals, i fins i tot en molts consultoris i domicilis de persones que necessiten comunicar-se freqüentment. El 1996, any en què té lloc el Quinzè Congrés, és testimoni de la gran expansió d'Internet.

No vull cloure aquest parlament sense mostrar el nostre agraïment a totes les persones i entitats que han fet possible el Quinzè Congrés. Vull donar les gràcies al rector d'aquesta universitat, Dr. Jaume Porta, per haver-nos donat hostatge en aquest noble edifici. I també vull donar-les al cap dels paers de l'Ajuntament de Lleida, Sr. Antoni Siurana, per haver-nos donat hostatge en aquesta acollidora ciutat. I a la resta d'institucions públiques i a la societat civil en general, que tan generosament han ajudat a l'organització del Congrés. Volem expressar el nostre reconeixement al Col·legi de Metges, representat pel seu president, Bonaventura Lladonosa; a l'Associació Mèdico-Quirúrgica de Lleida, el president de la qual, Josep Pifarré, també presideix el Comitè Local del Congrés; i a la Facultat de Medicina, representada pel seu degà, Joan Viñas.

Volem fer menció especial dels artistes que han col·laborat en el Congrés. En primer lloc, Ignasi Aballí, ja més que una promesa del disseny, que ha fet el logotip del Congrés que hem utilitzat des del començament.

Tenim un deute especial amb tres artistes valencians que han contribuït a difondre el Quinzè Congrés. A Manuel Boix, autor del punyent cartell, en el qual —com diria el poeta Martí Domínguez— el magraner de tronc roïnat brota alçant les lloses més pesants. A Andreu Alfaro —*Andreu, amic, torsimany de metalls*—, autor de la creu dura, feta de quatre barres de sang, que abraça la coberta d'aquest llibre. I a Raimon Pelegero, que amb les seves cançons ens recorda el passat, ens anima a viure el present, i ens il·lumina el futur. D'ell són les paraules que hem de recordar els científics, i que sovint ens deia Josep Alsina i Bofill; que hem d'estar sempre aprenent:

Qui ja ho sap tot, que no vinga a escoltar-me,
que no vinga a escoltar-me.
Sempre he cantat per qui ha volgut aprendre,
perquè jo encara aprenc de qui m'escolta,
de qui em fa callar o no m'escolta.

Darrera d'aquesta trobada que avui iniciem, hi ha un equip de persones que han treballat des de fa mesos —en alguns casos anys— per al Congrés. De vegades l'equip ha actuat a distància, comunicant-se per telèfon, per fax o per correu electrònic. Ens han demanat informació des de molts punts. No solament, des dels Països Catalans, també dels Estats Units i alguns països europeus. El missatge electrònic rebut des de Santiago de Compostela era entranyable: una persona gallega ens demanava informació, i ens comentava elogiosament la definició de salut sorgida del congrés de la represa, el 1976 a Perpinyà, que devem a l'inoblidable Jordi Gol i Gorina:

«Aquella manera de viure que és autònoma, solidària i joiosa.»

Vull agrair la participació dels congressistes, que el dia 20 d'octubre ja eren 558. Sense la seva assistència, al llarg dels diferents dies del Congrés, tot el nostre esforç seria balder. Hi ha un grup de participants a qui voldria mostrar especialment el nostre reconeixement per la dificultat que sé que els representa ésser avui amb nosaltres. Em refereixo als congressistes que han vingut de la ciutat de l'Alguer, fent un viatge que no resulta fàcil per la manca de comunicació directa entre aquella ciutat i qualsevol altre punt dels països catalans. Són quinze participants que enriquiran els nostres coneixements i desig de cultura.

Vull fer especial esment dels presidents anteriors dels congressos que participen en aquest, i formen part del Comitè d'Honor: Dr. Josep Laporte (Onzè Congrés, Reus), Dr. Emili Balaguer (Dotzè Congrés, Castelló-Benicàssim), Dr. Oriol Casassas (Tretzè Congrés, Andorra), Dr. Francesc Bujosa (Catorzè Congrés, Ciutat de Mallorca).

Si goséssim de comparar la història dels Congressos amb la vida i la trajectòria professional d'un metge, o metgessa, diríem que la primera època, 33 anys, de 1913 a 1936, correspon a la infantesa i adolescència, època de formació bàsica i integració en la societat. Una segona època, després d'una letargia obligada de 40 anys, seria la que va de 1976 a 1996, vint anys. Perpinyà i Reus representen els estudis de la carrera, amb assignatures cada cop més profundes. Potser a Castelló-Benicàssim (1984) i Andorra (1988) podríem comparar-los amb una mena de MIR, on es manifesten les característiques professionals com a metge intern i resident. Ciutat de Mallorca (1992) seria la pràctica plena com a professional. Encetem ara una època, la tercera, de maduresa, la qual requereix cada cop més de coneixements avançats i de treball en equip per al progrés de la salut i de la societat.

La participació dels joves, llicenciats i estudiants, ha estat de sempre força nombrosa en els Congressos, fet que no és comú en d'altres trobades científiques. Com a docents, amb molts anys de relació amb els estudiants, expressem el nostre reconeixement pel suport que això suposa, però també la responsabilitat que tenim en el manteniment de l'esperit de dedicació amb què s'apropen a la professió.

En un món canviant, en contínua expansió de les comunicacions i amb molts moviments migratoris causats per esdeveniments polítics i socials, les cultures s'entremesclen i interaccionen. Hom podria creure que això produirà un empobriment de la cultura pròpia, que podria acabar fosa i esvaïda en un aiguabarreig de cultures alienes. I que podria estar en perill la llengua catalana —dominada en l'àmbit científic per l'enorme predomini de l'anglès—, que és parlada per uns pocs milions de persones, en una àrea geogràfica reduïda. Tanmateix, sempre hauríem de recordar que la importància d'una llengua, la transcendència d'una cultura, no s'ha de mesurar per l'extensió del seu territori, ni pel nombre dels seus habitants, sinó per la capacitat de donar fruits rics i duradors, i d'aportar nova saba al tronc comú de la cultura humana.

Moltes gràcies.

ALTRES PARLAMENTS

A continuació, JOSEP M. GOICOECHEA, en nom del Principat d'Andorra, saludà també les autoritats i els assistents presents, i expressà la seva satisfacció pel fet que el seu país hi estigués present mitjançant una de les entitats organitzadores, la Societat Andorrana de Ciències. Afegí que Andorra és un país petit, però ha fet possible que la llengua catalana estigui avui dia present en diverses organitzacions internacionals. Felicità la ciutat de Lleida i la Universitat de Lleida per la celebració del Congrés i comentà que la tretzena edició, que tingué lloc a Andorra el 1988, deixà en aquell país una empremta que encara perdurava vuit anys després. Desitjà que a Lleida passés el mateix, com segurament degué perdurar-hi molt de temps la marca de la celebració del Cinquè Congrés, el 1923.

JOSEP M. TAMARIT, en representació del rector de la Universitat de Lleida, dirigí unes breus paraules de benvinguda als assistents i organitzadors del Congrés. Comentà que, si bé el Congrés tenia lloc en instal·lacions de la Universitat de Lleida, i les autoritats acadèmiques se sentien molt satisfetes que així fos, creia que el protagonisme de l'esdeveniment havia de reservar-se per als participants i per a la Comissió Organitzadora, a la qual agrai que hagués triat aquella universitat per a la celebració del Congrés. Afegí que, per a la Universitat de Lleida, era un honor i una satisfacció que s'hi celebressin activitats científiques com aquesta, que, a més d'oferir un programa de gran qualitat, contribueixen a promoure l'ús de la llengua catalana en diversos àmbits professionals i universitaris; en el cas dels Congressos de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana, en el camp de les ciències de la vida i de la salut.

ANTONI SIURANA, en nom de la Paeria, donà la benvinguda als assistents, i expressà la seva satisfacció que Lleida, seu de la primera universitat dels països catalans, i ciutat que ja acollí el Cinquè Congrés de Metges de Llengua Catalana, hagués estat de nou elegida per celebrar-hi la quinzena edició. Felicità la Comissió Organitzadora i el Comitè Científic per la tria tan encertada que havien fet dels temes de les dues ponències; genètica i formació, dos aspectes primordials en el desenvolupament de la sanitat avui dia. Comentà el significat del metge en la nostra societat, en la qual la medicina és un servei social prioritari, tant si es tracta de medicina pública com privada. Afegí uns comentaris sobre la consideració de la sanitat pels governs, i es congratulà que a Catalunya el govern dediqués a la despesa sanitària un tan per cent del PIB un xic superior que a la resta de l'estat. Expressà el seu desig que, malgrat els reajustaments pressupostaris que calgui fer en el futur, els governs tinguin en compte que la salut no és una mercaderia; cal que mantinguin o augmentin, si és possible, els pressupostos destinats a sanitat. Afegí que creia que la medicina preventiva i la formació dels professionals de la salut són dues àrees prioritàries d'actuació, en les quals, però, els ajuntaments no poden fer-hi gaire, perquè disposen de competències molt minses en el camp de la sanitat. Digué que una manera de contribuir al benestar de la comunitat és aconseguir que el creixement de la ciutat sigui sostenible; i en això sí que poden treballar els ajuntaments. El paer en cap desitjà una bona estada als forasters que s'havien desplaçat a Lleida per participar en el Quinzè Congrés, i expressà també el desig que el proper Congrés que se celebri en aquesta ciutat no trigui tants anys. Finalment donà les gràcies al conseller de Governació per la seva presència.

L'Honorable XAVIER POMÉS agrai la presència de les autoritats, membres de la Comissió Organitzadora i professionals i estudiants de ciències de la vida i de la salut presents. Comentà que en aquest ambient se sentia com en família,

pels lligams que té amb la medicina, activitat professional de la qual estava allunyat en aquell moment, però a la qual pensava retornar després de l'actual etapa conjuntural. Reconequé que la singularitat que en aquella trobada de professionals i estudiants tots parlessin la mateixa llengua, feia que encara hi hagués més familiaritat. Comentà que el fet que aquell grup de persones estiguessin allà inaugurant aquella quinzena edició del CMBLC, malgrat que haguessin passat més de setanta anys des de la celebració d'un altre Congrés a Lleida i malgrat el llarg silenci de quaranta anys que hi havia hagut entremig, era una prova que la llengua és encara viva. Això confirmava que el català no ha esdevingut una relíquia anacrònica, sense utilitat, sinó al contrari, perquè en el camp científic es treballa contínuament per comptar amb la terminologia adient en cada especialitat, i posà l'exemple que la tasca d'establiment d'un vocabulari mèdic, iniciada fa seixanta anys amb la publicació del Diccionari Corachan, ha tingut continuïtat i el 1990 es publicà el *Diccionari Enciclopèdic de Medicina*. Comentà l'interès del programa científic, que, per una banda, plantejava els conflictes ètics i socials que susciten les noves tecnologies, i, per l'altra, es proposava discutir el repte que el canvi social presenta en el procés de formació dels professionals de la salut. Encoratjà els presents a treballar de valent durant el Congrés per tal que tots en traguessin el màxim profit, i informà que el darrer dia el conseller de Sanitat faria cap a Lleida per clausurar-lo. Destacà el fet que el Congrés comptés amb la presència d'alguns dels científics dels països catalans que desenvolupen o han desenvolupat la seva carrera professional en altres terres, com ara Joan Oró, Josep Pifarré i Alfred Giner-Sorolla. Finalment donà la paraula al president del Comitè Local, Josep Pifarré.

JOSEP PIFARRÉ, president del Comitè Local, després de saludar les autoritats i assistents a l'acte, expressà la seva satisfacció perquè la ciutat de Lleida hagués estat elegida per a la celebració d'aquest esdeveniment i per haver tingut l'honor de presidir el Comitè Local del Congrés. Recordà que, en ocasió de la celebració del Cinquè Congrés, el 1923, es col·locà una placa commemorativa en el lloc on havia estat l'Estudi General de Lleida, primera universitat dels països catalans, fundada el 1300. Afegí que, amb ocasió del Quinzè Congrés, uns anys després que la ciutat hagués recuperat la universitat, aquella placa del 1923, juntament amb una que recordarà la celebració d'aquest Congrés, seran instal·lades en la nova Facultat de Medicina. Va expressar el seu agraïment a les institucions i empreses lleidatanes que havien col·laborat generosament en l'organització del Congrés, i desitjà als presents que traguessin el màxim profit de les sessions que anaven a desenvolupar-se els propers dies.

Finalment, l'Honorable Sr. XAVIER POMÉS declarà inaugurat el Quinzè Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana.